

Hannah Iterbeke

Njegovanje pobožnosti
„Zatvoreni vrtovi“ 16. stoljeća iz Nizozemske

Mechelenski „zatvoreni vrtovi“ su iznimni relikvijari 16. stoljeća koji ne sadržavaju samo relikvije, već i *papier-mâché* pečate, nakit, *poupées de Malines*, staklene perle i hodočasničke značke na svilenom podlozi ukrašenoj biljnim ornamentima. Zajedno, ovi predmeti tvore vrt zatvoren vratima kako stoji u *Pjesmi nad Pjesmama*. Sedam od tih „ograđenih vrtova“ je bilo čuvano od časnih sestara Onze-Lieve-Vrouw Gasthuiszusters iz Mechelena. U ovom se članku autorica osvrće na vrtove i njihovu marijansku ikonografiju, a potom na pobožnost. Prvi dio ovoga članka prikazuje ikonografiju „vrtova“ na temelju sačuvanih djela s posebnim osvrtom na ikonografsku shemu jednog mechelenskog „ograđenog vrta“ s prikazom lova na jednoroga, primjera koji utjelovljuje marijansku ikonografiju i vjeru na jedinstven način. Drugi dio ove studije istražuje tehnike i materijale korištene u izradi tih vrtova te meditacijsku praksu kojoj su predmeti pripadali. Ovaj esej vrednuje različite načine na koji su povezani ručni rad i koncept *Imitatio Mariae*, ponajprije svileno cvijeće, koje je jedno od najistaknutijih značajki tih vrtova. Slično *Imitatio Christi*, Marijin život i djelovanje nisu bili samo predmet meditacije, već i meditacijska praksa. Ručni rad se na taj način može sagledati kao meditacijska praksa i štovanje Djevice Marije. S obzirom na tehničke poteškoće vezane za izradu umjetnog cvijeća, čini se vjerojatnim da se u Mechelenu nalazilo samo nekoliko ljudi koji su imali znanje i vještine u takvoj umjetnosti. Vjerojatno su te predmete izrađivali obrtnici tzv. *pasementmakersi*, koji su izrađivali svekolike predmete od tekstila. Međutim, čak i ako su obrtnici izrađivali svileno cvijeće, postoji dovoljno elemenata koji potvrđuju da su te artefakte izrađivale i pobožne žene, tako da to nije bio samo ručni rad, već i način da se postane čestit kao Marija. Ovaj članak istražuje eksternalizaciju duhovne hortikulture ženskog samostana koju utjelovljuje marijanska ikonografija. Iako ova ikonografija nije uvijek doslovno prisutna, neki od ovih cvjetnih vrtova bili su izrađeni duhom prožetim marijanskom pobožnošću te ispunjeni prikazima koji simboliziraju Djevicu Mariju.

Prijevod s engleskoga: Kristijan Grgurić